

6.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Obsahové, organizační a časové vymezení

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin), zpravidla v budově školy. K organizačním formám výuky patří také poznávací vycházky, výlety a praktická cvičení ve škole i v terénu.

Výuka směřuje zejména k:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí (přírodě i společnosti);
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody;
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a o možnostech její prosperity;
- myšlení v evropských a globálních souvislostech;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);
- přípravě žáka na život v současném světě;
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením;
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace;

Výchovné a vzdělávací strategie

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vytváříme a rozvíjíme zájem žáků o poznávání okolí svého domova, poznávání svého regionu, své vlasti, poznávání cizích zemí. Podporujeme osobní aktivní přístup (zájem o turistiku).
- Učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, přírodních jevů a lidských výtvorů.

- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.
- Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů.
- Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- Učíme, jak některým problémům předcházet.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.
- Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování, měření a experimentů.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Podporujeme kritiku a sebekritiku.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny a stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.

- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Jako svobodné občany, plní si své povinnosti, uplatňují svá práva a respektují práva druhých,
- Jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- Jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- Vedeme žáky k poznání možností praktického využití geografických dovedností a znalostí.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvarů minulosti i současnosti.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k aktivní ochraně životního prostředí.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Netolerujeme nekamárácké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování, měření a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.
- Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.
- Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k zeměpisu.
- Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- Vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy
- Seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi
- Klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Zeměpis: 6. ročník

Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
- vyhledá základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech, - uvede pohyby, které naše Země vykonává a jejich důsledky - vyhledá jaké přirozené družice má naše Země, uvede základní údaje o Měsíci a jaké pohyby Měsíc vykonává - uvede hlavní mezníky v dobývání vesmíru, zhodnotí, jak ovlivňují dnešní život - vysvětlí, jak vznikl vesmír, hvězdy a další tělesa sluneční soustavy - uvede tělesa patřící do sluneční soustavy, vyjmenuje planety	Vesmír - vesmír a hvězdy - Slunce a sluneční soustava - planety, planety, komety - tvar a rozměry Země - pohyby Země - pohyb okolo osy, pohyb okolo Slunce - Měsíc - přirozená družice Země - vývoj o poznání vesmíru, počátky výzkumu vesmíru	PT2 – TO4 – INT D, OV Nejstarší civilizace, formy vlády PT5 – TO2 – INT PŘ, F Podnebné a vegetační pásy, využití přírodních a energetických zdrojů
- vysvětlí pojmy: globus, mapa - vypočítá různé vzdálenosti na globusu a mapě podle měřítka - vysvětlí pojmy: rovnoběžka, poledník - ukáže na mapě zeměpisné souřadnice zadaného místa na Zemi - uvede časová pásma a přechody datové meze na Zemi (ukáže na mapě, globu) - pracuje s turistickou mapou, zná význam mapových značek; - určí světové strany - zorientuje turistickou mapu	Globus a mapa - globus, mapa - mapy - měřítko, druhy map, obsah map - rovnoběžky, poledníky - určování zeměpisné polohy - čas na zeměkouli - výškopis, polohopis - světové strany - vytvoří jednoduchý panoramatický náčrtek - odhadne vzdálenost a výšku v terénu	
- vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry - popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, uvede typy pohoří podle způsobu vzniku, uvede vnitřní a vnější činitele utvářející zemský povrch - vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje podnebné pásy	Krajinná sféra - krajinná sféra - litosféra - stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější činitelé - působení tekoucí vody, povrch jako výsledek přírodních činitelů	

- vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajová moře, průliv, průplav, záliv, poloostrov, ostrov; na mapě ukáže světové oceány, studené a teplé mořské proudy - vyjmenuje činitele, které se podílejí na vzniku půdy, uvede, jak půdy rozdělujeme - vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – u každého posoudí, kterému teplotnímu pásu odpovídá a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů - vysvětlí pojmy: krajinná sféra, litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra	- atmosféra - počasí, podnebí, podnebné pásy, oběh vzduchu v atmosféře - hydrosféra - pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině - řeky, jezera, bažiny, vodní nádrže, ledovce a podpovrchová voda - pedosféra - složení půdy, půdní typy, půdní druhy, význam půdy a nebezpečí, která půdu ohrožují - biosféra - tropické lesy, savany, pouště, polopouště, subtropická oblast, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundry, život v mořích a oceánech, výškové stupně rostlinstva - terénní geografické cvičení: (téma – krajinná sféra – hodnocení přírodních jevů a ukazatelů)	
- vyhledá rozlohy světových oceánů, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů - zařadí světadíl podle rozlohy, popíše polohu světadílu, charakterizuje členitost - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami - vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu - na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin - zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva - rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň	Geografie světadílů a oceánů - Světové oceány – Tichý, Indický - Zeměpis světadílů – Afrika, - poloha, rozloha - povrch a vodstvo - podnebí - rostlinstvo, živočišstvo - nerostné suroviny - obyvatelstvo - oblast – Afriky	

Zeměpis: 7. ročník

Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
- vyhledá rozlohy světových oceánů, seřadí oceány podle rozlohy, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů - seřadí světadíly podle rozlohy, popíše polohu světadílu –s jakými světadíly sousedí, které průplavy a průlivy světadíl oddělují, největší ostrovy a poloostrovy - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami - vyjmenuje vegetační pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu - na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin - zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva - rozdělí daný světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň - na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života v polárních oblastech	Geografie světadílů a oceánů - Světové oceány – Atlantský, Severní ledový - Zeměpis světadílu – Austrálie - poloha, rozloha - povrch a vodstvo - podnebí - rostlinstvo, živočišstvo - nerostné suroviny - obyvatelstvo - oblasti – Austrálie - Polární oblasti – Arktida, Antarktida	PT4 – TO3 – INT AJ, NJ, RV Lidé různých kultur a náboženství, jejich soužití, postavení menšin
- vyjmenuje státy Severní Ameriky, Střední Ameriky a Jižní Ameriky, vysvětlí které oblasti Ameriky (a proč) říkáme Karibská oblast a Latinská Amerika - popíše polohu a povrch Ameriky, významné veletoky, jezera, moře a oceány, které Ameriku obklopují - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Ameriky, uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé pásy - vyhledá základní údaje o obyvatelstvu (původní obyvatelstvo, přistěhovalci, hustota obyvatelstva, významná sídla) - na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin - vyjmenuje nejvýznamnější hospodářsky pěstované plodiny, uvede hlavní průmyslové oblasti a porovná hospodářskou vyspělost vybraných států	Zeměpis světadílu – Amerika - členění amerického kontinentu - poloha, povrch, vodstvo - podnebí, vegetace - obyvatelstvo - nerostné suroviny - průmysl, zemědělství - USA, Mexiko, Středoamerické země, Karibské státy, Andské státy, Brazílie, země Jižního rohu	

- vyjmenuje a na mapě ukáže státy Severní a Latinské Ameriky, jejich hlavní města, využívá získaných znalostí k charakteristice jednotlivých států z hlediska přírodních i hospodářských podmínek		
- vyhledá rozlohu největšího světadílu, krajní body asijské pevniny - na mapě ukáže významné ostrovy, poloostrovy, pohoří, nejvyšší hory, sopky, významná jezera a veletoky (uvede, do kterých oceánů se vlévají) - vyjmenuje podnebné pásy, vysvětlí pojem: monzun; uvede které oblasti Asie monzun nejvíce ovlivňuje - vyjmenuje vegetační pásy, uvede typické rostliny a živočichy každého pásu - porovná počet obyvatel Číny s ostatními státy Asie, uvede nejrozšířenější náboženství a vyjmenuje hlavní jazykové skupiny - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin - uvede významné hospodářsky pěstované rostliny a hlavní průmyslové oblasti - vyjmenuje oblasti, na které lze Asii rozdělit, uvede, které státy do oblasti patří a co je pro danou oblast typické z hlediska přírodních i hospodářských podmínek na mapě ukáže hranici mezi Asií a Evropou	Zeměpis světadílu – Asie - Asie – největší světadíl - poloha, povrch, vodstvo - podnebí - vegetace - obyvatelstvo - nerostné suroviny - průmysl, zemědělství - oblasti (regiony) Asie	

Zeměpis: 8. ročník

Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
- vyhledá krajní body Evropy, odhadne rozlohu a členitost Evropy (porovná s ostatními světadíly) - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohoří, nejvyšší vrcholy, nejdelší evropský veletok a další významné řeky, jezera, ledovce, průlivy a průplavy - vyjmenuje podnebné pásy do kterých Evropa zasahuje, porovná množství srážek a teploty v těchto pásích - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy, uvede příklady typických zástupců z rostlinné a živočišné říše - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované rostliny a vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti Evropy - vyhledá počet obyvatel, vyjmenuje hlavní jazykové skupiny, vysvětlí pojmy: migrace, urbanizace, aglomerace a konurbace - zjistí, uvede, kterými oblastmi Evropy se přepravuje nejvíce zboží (a jakými dopravními prostředky) - na mapě vyhledá hlavní turistická centra Evropy - uvede ekonomická a vojenská uskupení v Evropě - vyjmenuje (na mapě ukáže) všechny evropské státy, uvede jejich hlavní města a na základě získaných znalostí (vlastních zkušeností) charakterizuje vybrané státy z hlediska přírodních a hospodářských podmínek	Zeměpis světadílu – Evropa - zeměpisná poloha Evropy - pohoří, nížiny a vodstvo - podnebí Evropy - rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny, průmysl, zemědělství - obyvatelstvo a osídlení Evropy - doprava - cestovní ruch - ekonomické a vojenské organizace v Evropě - Polsko a Slovensko – naši slovanští sousedé, ostatní střeoevropské státy, Německo – evropská velmoc, severské země, ostrovní Británie, Francie, Středomořské státy a Balkánský poloostrov, evropské Rusko, samostatné státy bývalého Sovětského svazu	PT3 – TO1 – INT AJ, NJ, D, OV, PŘ Státy Evropy, zážitky a zkušenosti z cest, zvyky a tradice, fauna, flóra PT4 – TO1 – INT D, AJ, NJ, OV Sociokulturní rozdíly v ČR a Evropě PT4 – TO5 – INT RV, OV Orientace v problémech současného světa
- vysvětlí pojmy: poloha, tvar - uvede typy reliéfu, které v ČR převládají, vysvětlí, jak se Český masiv a Karpaty měnily v jednotlivých geologických obdobích, zařadí jednotlivá pohoří pomocí mapy	ČR – přírodní podmínky - poloha, tvar - povrch a jeho členění - vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky - podnebí - teploty a srážky, podnebné oblasti - vodstvo, půdy - rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody ČR obyvatelstvo - základní údaje o obyvatelstvu - rozdělení obyvatelstva, sídla	

Zeměpis: 9. ročník

Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
- uvede hlavní průmyslová odvětví ČR, na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové zóny - porovná význam různých příkladů chovu hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny - vyjmenuje druhy dopravy, zhodnotí jejich význam, problémy - posoudí význam služeb, uvede, co do skupiny služeb řadíme, na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu - uvede příklady výrobků (surovin), které mají hlavní podíl na exportu a importu	ČR – hospodářství - průmysl - průmysl paliv a energetiky, hutnický, strojírenský, chemický, stavebních hmot a spotřební průmysl - zemědělství - chov hospodářského zvířectva, zemědělská půda a pěstování plodin, potravinářský průmysl - doprava - železniční, vodní, silniční, letecká a potrubní doprava - služby, rekreace a cestovní ruch - zahraniční obchod	PT3 – TO3 – INT D, OV Mezinárodní organizace, jednotící prvky Evropy, EU
- vyjmenuje regiony ČR - porovná region, ve kterém žije, s jinými regiony (pro porovnání podobností a odlišností využije získané znalosti z přírodních a hospodářských podmínek ČR)	ČR – oblasti - Praha, Střední Čechy, Jižní Čechy, Západní Čechy, Severozápadní Čechy, pánevní oblast, Severovýchodní Čechy, Východní Čechy, Vysočina, Jižní Morava, Střední Morava, Ostravsko-slezská oblast	
- uvede polohu místního regionu v rámci republiky a zhodnotí výhody a nevýhody této polohy, - uvede, se kterými regiony místní region sousedí - charakterizuje přírodní podmínky (povrch, vodstvo, vegetaci, podnebí) místního regionu a porovná je s přírodními podmínkami jiných regionů - zhodnotí sociálně ekonomickou situaci v regionu (porovná s celkovou sociálně ekonomickou situací v ČR)	Místní region - zeměpisná poloha - vztahy k okolním regionům - přírodní charakteristika - socioekonomická charakteristika	
- rozdělí státy podle geografické polohy, rozlohy a lidnatosti - vyjmenuje příklady státních hranic a hlediska, která se uplatňují při jejich rozlišení - vyjmenuje politické formy států (republika, monarchie..), vyhledá příklady, uvede, které převládají v současném světě - vyjmenuje příklady nezávislých, závislých, unitárních a federativních států - vysvětlí rozdíly mezi těmito typy států	Politický zeměpis - poloha, rozloha, lidnatost - státní hranice - státní zřízení - správní členění - způsob vlády - stupeň rozvoje států světa	

- uvede typy politické moci ve státě a způsoby, jakými je politická moc uplatňována - rozdělí státy světa podle stupně hospodářského rozvoje - uvede mezinárodní politické organizace a seskupení, jejichž součástí je i ČR , zhodnotí jejich význam - uvede ohniska neklidu v současném světě, objasní hlavní příčiny konfliktů	- mezinárodní politické organizace a seskupení - ohniska neklidu v současném světě	
- vypočítá přírůstek obyvatelstva na modelových příkladech, zjistí, uvede příklady států s kladným a záporným přírůstkem, porovná tyto státy, vyhledá nejnovější údaje o počtu obyvatelstva, uvede pravděpodobný budoucí vývoj - porovná rozmístění obyvatelstva na Zemi - vysvětlí pojmy: migrace, imigrace, emigrace - rozdělí obyvatelstvo podle ras, jazyků - vyjmenuje nejvýznamnější náboženství ve světě - rozdělí obyvatelstvo podle věku, pohlaví a ekonomické aktivity - porovná venkovská a městská sídla, jejich význam v minulosti a dnes, vysvětlí pojmy: urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopole, uvede konkrétní příklady států, ve kterých s těmito městskými sídly setkávám	Obyvatelstvo - sídla - obyvatelstvo světa a jeho početní růst - rozmístění obyvatelstva na Zemi - územní pohyb obyvatelstva - lidské rasy, národy, jazyky - náboženství ve světě - struktura obyvatelstva - městská sídla - proces urbanizace	
- rozliší hlavní skupiny hospodářské činnosti, vyjmenuje hospodářské systémy v minulosti a v dnešní době - vyjmenuje různé typy zemědělství, uvede, ve kterých oblastech světa se s nimi setkáme, vybrané zemědělské plodiny zařadí do podnebných pásů, na mapě ukáže hlavní oblasti pěstování těchto plodin, uvede příklady různých chovů hospodářských zvířat a zhodnotí jejich význam v různých částech světa, - vyhledá, uvede hlavní rybolovné oblasti - na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin, posoudí jejich význam pro jednotlivá průmyslová odvětví - vyjmenuje hlavní průmyslová odvětví těžkého a spotřebního průmyslu - vyjmenuje druhy dopravy, porovná jejich význam (rozvoj) dříve a dnes - zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo - na mapě ukáže hlavní oblasti cestovního ruchu - vysvětlí pojmy: import, export, - uvede nejdůležitější centra světového obchodu a hlavní hospodářské organizace ve světě	Světové hospodářství - světové hospodářství - zemědělství - pěstování užitkových plodin, chov hospodářských zvířat - rybolov a lesní hospodářství - těžba nerostných surovin - energetika a těžký průmysl, spotřební průmysl - úloha dopravy v hospodářství - železniční, silniční, letecká, vodní a potrubní doprava a doprava informací - služby obyvatelstvu, - cestovní ruch - hlavní oblasti cestovního ruchu - mezinárodní obchod, - hlavní hospodářské organizace ve světě	
- objasní pojem: krajina; uvede, čím je krajina tvořena	Krajina, příroda a životní prostředí	

- vysvětlí pojem: přírodní krajina; uvede vnitřní a vnější činitele, které krajinu utvářejí - uvede hlavní lidské činnosti, které se nejvýznamněji podílejí na přeměně krajiny	- krajina součástí přírody - přírodní krajina - kulturní krajina - životní prostředí lidské společnosti	
- vyjmenuje složky životního prostředí, rozliší životní prostředí z hlediska kvality - uvede přímé a nepřímé vlivy lidských zásahů do životního prostředí - rozdělí přírodní zdroje, uvede důsledky těžby nerostných surovin, zdůvodní nutnost chránit zdroje pitné vody před znečištěním - objasní, které faktory se podílejí na ohrožení půdy v krajině a proč dochází k pustnutí krajiny - doloží, jak průmyslová výroba a doprava ovlivňují ovzduší, vysvětlí pojmy: imise, emise, kyselý dešť, skleníkový efekt	Vlivy člověka a lidské společnosti na krajinu - lidé a životní prostředí - přírodní zdroje - půdy a životní prostředí - vzduch a životní prostředí	
- uvede, ukáže, kterými prvky je tvořena místní krajina - objasní, které faktory se podílejí na ohrožení místní krajiny, navrhne, jakým způsobem se lze bránit proti poškozování krajiny	Terénní geografická výuka - téma – Krajina a životní prostředí	
- na konkrétních příkladech doloží, jak narušené životní prostředí negativně působí na zdraví člověka - vyjmenuje příklady nejzávažnějších globálních problémů současnosti - uvede, jakými konkrétními způsoby se lidé, mezinárodní organizace, nevládní organizace a instituce podílejí na ochraně životního prostředí - uvede příklady chráněných území v ČR - navrhne příklady výrobních postupů, šetrných k životnímu prostředí	Působení životního prostředí na člověka a lidskou společnost, ochrana životního prostředí - životní prostředí a naše zdraví - světové ekologické problémy - ochrana životního prostředí - moderní ochrana přírody - ekologická výroba	
- vysvětlí pojem: živelní pohroma; uvede příklady živelních pohrom - uvede hlavní zásady chování při vzniku živelních pohrom a kontakty (důležitá telefonní čísla), kam se obrátit při nebezpečí - uvede hlavní zdroje možných nebezpečí v regionu - uvede předměty, které patří do evakuačního zavazadla	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelní pohromy - opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích	